

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Šmihelska cesta 14

8000 Novo mesto

Tel.: (07) 373-05-70, fax: (07) 373-05-90

E-pošta: natalija.pelko@kgzs-zavodnm.si

Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Datum: 25. marec 2021

Namakanje poljščin in travinja

Suša v poljedelski pridelavi postaja pogostejši pojav, ki se mu je treba prilagajati na več načinov. Najprej z izbiro poljščin v kolobarju ter tehnološkimi ukrepi za večjo sposobnost zadrževanja vlage v tleh,. Prav pa je, da razmišljamo tudi o uvajanju namakanja poljščin, še posebej, če so njive znotraj večjih namakalnih kompleksov ali jih pridelujemo v kolobarju z vrtninami.

Povprečne letne količine padavin v celinskem delu Slovenije sicer zadoščajo za celoletno oskrbo večine poljščin, vendar je njihova časovna razporeditev pogosto neustrezna. Za namakanje njiv je treba v bližini kmetije poiskati najbolj optimalen vodni vir in pridobiti dovoljenje za namakanje pri Agenciji RS za okolje in prostor. Pravna podlaga za izdajo vseh potrebnih dovoljenj je Zakon o kmetijskih zemljiščih.

Pred odločitvijo o naložbi v namakanje je treba poznati zahteve poljščin po vodi. Dejstvo je tudi, da vse poljščine ne upravičijo stroška namakanja. Glede na dosedanje škode po suši v poljedelstvu so potrebe po namakanju največje v pridelavi krompirja, koruze, strniščnih dosevkov, sejane travinja, DTM in lucerne, na lahkih peščeno -prodnatih tleh, še posebej v poletnih mesecih, ko padavin skoraj vsako leto primanjkuje.

Poljščine in potrebe po namakanju

	Kritično obdobje - čas	Kritična obdobja pomanjkanja vode	Transpiracijski koeficient	Posledice suše	Poraba vode
Koruza, Slad.pesa	10.7.-10.8.	Cvetenje, oplodnja (20 dni)	300-350 l /kg ss	Nižje rastline,, slabši storž, slabša oplodnja, manj zrn v vrsti (suša do mlečne zrelosti) Manjšo težo zrn (po mlečni zrelosti), bolezni, škodljivci	700 l/m2 + ET
Krompir, Soja, kapusnice		Enakomerna oskrba z vodo, Od vznika do cvetenja	500-600 l/kg ss	Suša po cvetenju povečuje % škroba, več črne pegavosti in krastavosti gomoljev, slabše skladiščenje gomoljev	
Strna žita	April,maj	od začetka kolenčenja do klasenja	400 do 700 L/kg ss		Redka suša!

Poljščine in potrebe po namakanju

	Kritično obdobje - čas	Kritična obdobja pomanjkanja vode	Transpiracijski koeficient	Posledice suše	Poraba vode
buče		Čas cvetenja do oploditve	350-550	Abortirani cvetovi	
ajda		Vznik, Čas cvetenja do oploditve			
Detelja			600-700 l/kg ss		
Oljna ogrščica, grah, fižol, oves,		Čas vznika, čas cvetenja do zrelosti	600-700 l/kg ss		
lan			900 – 1100 l/kg ss		

Za večino poljščin je ustrezen način namakanja z razpršilci. Pogosto so to bobenski namakalniki, rolomati, z dolžino cevi do 400 m in delovnimi širinami 80 m. Za tako namakanje je potreben dokaj visok tlak: 7–10 barov na vstopu v namakalno napravo. Poleg tega načina namakanja, ki se v poljedelstvu največ uporablja, se uporabljata tudi namakanje z mikrorazpršilci. Med poljščinami se pri nas največkrat namaka koruza, ki potrebuje največ vode v času cvetenja oz. že 20 dni pred in 10 dni po metličenju. Izkušnje kažejo veliko izboljšanje pridelka že z dopolnilnim ali občasnim namakanjem, kar pomeni 1-2 namakanja v sezoni. Pri uporabi nekaterih rolomatov je treba posevek zasnovati že ob setvi in pustiti pot za prehod rolomata na njivi ali ob njej, sodobnejši rolomati pa posejano koruzo enostavno prevozijo. Poraba vode za eno namakanje se običajno giblje okrog 300 m³ za hektar posevka. V hudih vročinah v času svetenja lahko zadošča že veliko manjša količina vode, saj je bistveno, da povečamo vlago v posevku in s tem omogočimo oplodnjo koruze.

Namakanje koruze z razpršilci, puščanje stez za postavitev razpršilcev

Sodobnejše namakanje poljščin se izvaja z bobenskimi namakalniki, rolomati

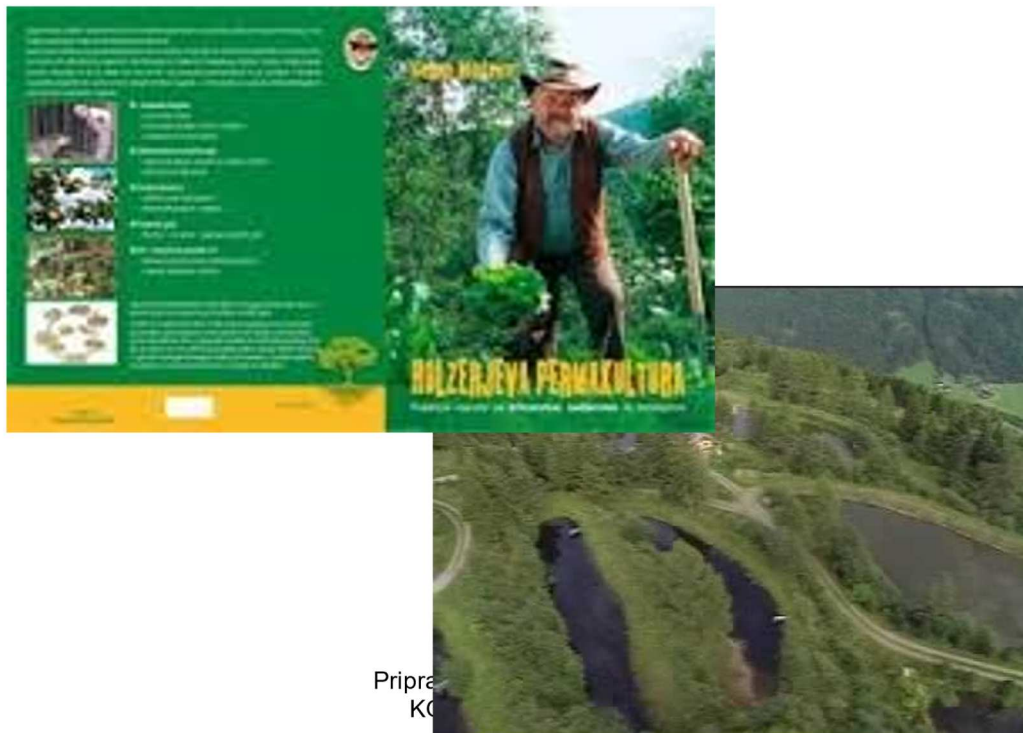

Za stabilno in kakovostno pridelavo s travnatega sveta je potrebno poleg ostale agrotehnikе tudi dovolj vode.

Namakanje krompirja se izvaja tudi z namakalnim sistemom PIVOT

Gospodarjenje z vodo!

Priloga
KG

Primer urejanja vodnih virov tudi v zelo težkih razmerah. Priporočamo v branje.

Priloga: Mateja Strgulec, svetovalka za poljedelstvo KGZS Zavod NM

